

POSTANOWIENIE

Dnia 31 sierpnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marcin Łochowski

w sprawie z wniosku B. F.
przy uczestnictwie J. F.
o podział majątku wspólnego,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 31 sierpnia 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczyni
od postanowienia Sądu Okręgowego w K.
z dnia 30 lipca 2020 r., sygn. akt II Ca (...),

- 1. odrzuca skargę kasacyjną w części dotyczącej punktu drugiego zaskarżonego postanowienia;**
- 2. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w pozostałej części;**
- 3. zasądza od B. F. na rzecz J. F. kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni wniosła skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w K. z 30 lipca 2020 r., zaskarżając to postanowienie w całości, wnosząc o jego uchylenie i orzeczenie co do istoty sprawy przez oddalenie apelacji, ewentualnie uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej

do rozpoznania skarżąca powołał się na występujące w sprawie istotne zagadnienia prawne:

1) Czy w świetle art. 561 k.c. majątek należący do poprzedników prawnych jednego z małżonków należy wliczać jako odrębny wkład jednego z małżonków na majątek wspólny, a tym samym sposób rozliczania udziałów w majątku wspólnym winien zostać orzeczony poprzez orzeczenie nierównych udziałów stron postępowania, a to ze względu na większe przyczynianie się jednego z małżonków do powstania majątku wspólnego, a to art. 43 § 2 k.r.o. i to ma kluczowe znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy i co uznać należy za istotne zagadnienia prawne?

2) Czy orzekające w sprawie Sądy I i II instancji w oparciu o wskazaną podstawę faktyczną i dokonane przez siebie ustalenia faktyczne powinny w sposób samodzielny przeanalizować wszelkie możliwe podstawy prawne rozstrzygnięcia i dokonać wyboru tej, która pozwala na uwzględnienie żądań, zwłaszcza w sytuacji, gdy mamy do czynienia z wystąpieniem braku linii orzeczniczej w sprawie co wskazuje na istnienie potrzeby dokonania wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości, a to art. 321 § 1 k.p.c.?

W odpowiedzi na skargę uczestnik wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, względnie jej oddalenie oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna w części, w jakiej dotyczy pkt 2 zaskarżonego orzeczenia w zakresie oddalenia wniesionej przez uczestnika postępowania apelacji podlega odrzuceniu jako niedopuszczalna. Jedną z przesłanek dopuszczalności środka zaskarżenia jest interes prawny w zaskarżeniu. Dla jego powstania konieczne jest istnienie stanu pokrzywdzenia orzeczeniem (*gravamen*), który występuje, gdy zaskarżone orzeczenie narusza interesy skarżącego (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 15 maja 2014 r., III CZP 88/13). Wnioskodawczyni nie ma interesu prawnego w zaskarżeniu postanowienia Sądu Okręgowego oddalającego apelację uczestnika postępowania. Brak interesu prawnego w zaskarżeniu powoduje odrzucenie skargi kasacyjnej jako niedopuszczalnej na podstawie art. 398⁶ § 2 i 3 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

Natomiast istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia wraz ze wskazaniem konkretnego przepisu prawa, na tle którego to zagadnienie występuje oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2006 r., V CSK 75/06). Analogicznie należy traktować wymogi konstrukcyjne samego zagadnienia prawnego, formułowanego w ramach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. oraz jego związek ze sprawą i skargą kasacyjną, która miałaby zostać rozpoznana przez Sąd Najwyższy. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu na okolicznościach mieszczących się w stanie faktycznym sprawy, wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02 i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08) i pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą, co oznacza, że sformułowane zagadnienie prawne musi mieć wpływ na rozstrzygnięcie danej sprawy (postanowienia Sądu Najwyższego: z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07; z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07), a w końcu, dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości.

Skarżąca nie sporządziła w sposób prawidłowy uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania. Po pierwsze, pomimo sformułowania przez skarżącą dwóch zagadnień prawnych, w uzasadnieniu nie zostały one w żaden sposób wyodrębnione. Z treści uzasadnienia można jednak wywieść, że w całości zostało ono poświęcone pierwszemu zagadnieniu.

Drugie z przedstawionych zagadnień nie zostało zatem w ogóle uzasadnione. Po drugie, skarżąca nie przedstawiła żadnych argumentów wskazujących na możliwe rozbieżne interpretacje prawne. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania wraz z uzasadnieniem jest natomiast odrębną konstrukcyjnie i funkcjonalnie częścią skargi kasacyjnej i nie jest rzeczą Sądu Najwyższego poszukiwanie w innych częściach skargi argumentów na uzasadnienie podniesionych w nim twierdzeń. Wniosek ten podlega analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołać się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, mimo że argumenty mogą być podobne (postanowienie Sądu Najwyższego z 14 maja 2020 r., I CSK 380/19). Po trzecie, nie jest jasne, dlaczego skarżąca w treści pierwszego zagadnienia odwołuje się do art. 561 k.c., poświęconego przecież rękojmi za wady rzeczy sprzedanej, a więc kwestii nie związanej z treścią sformułowanego zagadnienia. Po czwarte, Sąd Najwyższy wyjaśniał już, że źródła pochodzenia majątku wspólnego małżonków mogą mieć różnorodny charakter i nie jest obojętne to, w jakiej proporcji pozostaje rzeczywisty wkład małżonka w powstanie majątku wspólnego do jego całej wartości. Niemniej nawet istotnie różny stopień przyczynienia się małżonków do powstania majątku wspólnego nie stanowi samodzielnej podstawy ustalenia nierównych udziałów w tym majątku (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 23 września 1997 r., I CKN 530/97; z 2 października 1997 r., II CKN 348/97; z 17 maja 2002 r., I CKN 643/00; z 24 kwietnia 2013 r., IV CSK 553/12; z 8 lutego 2018 r., II CNP 11/17).

Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w części, w jakiej nie podlegała ona odrzuceniu oraz zgodnie z art. 520 § 2 k.p.c. oraz § 4 ust. 1 pkt 8 w zw. z § 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra

Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.) obciążył wnioskodawczynię kosztami postępowania kasacyjnego.

jw